

I. GEWAS. HET LEGE DORP. DE KLOKKEN.
DE DODE JONGEN. DE OMGEVALLEN WAGEN.
DE GROENE LIEDEN.

Op een dag in Gewas, zo heet dat het leek of de adem uit zijn borst werd gezogen voordat zijn lichaam er gebruik van kon maken, kwam Roland van Gilead bij de poort van een dorp in de Desatoya-bergen. Hij reisde toen nog alleen en zou binnenkort te voet verder gaan. De hele afgelopen week had hij gehoopt op een paardendokter, maar hij dacht dat hij nu niets meer aan zo'n kerel zou hebben, gesteld dat er al een in dit dorp te vinden was. Zijn rijdier, een tweejarige vos, was genoeg aan het einde van zijn Latijn.

De poort van de stad, nog met de bloemenversiering van een of ander festival, stond verwelkomend open, maar de stilte voorbij die poort was onheilspellend. De scherpschutter hoorde geen geklikklap van paarden, geen gerommel van wagenwielen, geen wervende kreten van kooplieden op de markt. De enige geluiden waren het diepe gezoem van krekels (nou ja, zo'n soort insect, ze klonken eigenlijk wat melodieuzer dan krekels), een vreemd houten klopgeluid en het vage, dromerige tinkelen van kleine klokken.

En de bloemen die tussen de sierlijke smeedijzeren stijlen van de poort waren gevlochten, waren allang dood.

Topsy, tussen zijn knieën, nieste twee keer hard en hol – *Ktsjoo! Ktsjoo!* – en wankelde opzij. Roland stapte af, deels om het paard te ontzien, deels om zichzelf te ontzien; hij wilde geen been onder Topsy breken als het paard dat moment uitkoos om het op te geven en naar het open veld aan het einde van zijn weg te galopperen.

De scherpschutter stond in zijn stoffige laarzen en verbleekte spijkerbroek in de felle zon. Hij streek over de hals van de vos en onderbrak die beweging van tijd tot tijd om zijn vingers door de klitten in Topsy's manen te trekken, en ook een keer

om de vliegjes weg te jagen die zich bij Topsy's ooghoeken verzamelden. Als Topsy dood was, mochten ze daar hun eitjes leggen en hun maden uitbroeden, maar nu nog niet.

Roland verzorgde zijn paard zo goed mogelijk en luisterde intussen naar die dromerige klokjes in de verte, en naar dat vreemde houten klopgeluid. Na een tijdje hield hij op met het gedachteloos verzorgen van Topsy en keek hij peinzend naar de open poort.

Het kruis boven het midden was een beetje ongewoon, maar verder zag de poort er niet anders uit dan veel andere poorten, een westerncliché dat niet functioneel maar traditioneel was. Alle dorpen en stadjes waar hij in de afgelopen tien maanden was geweest schenen zo'n poort te hebben waardoor je binnenkwam (groots) en ook een poort waardoor je vertrok (niet zo groots). Die poorten waren geen van alle gebouwd om bezoekers buiten te houden, deze zeker niet. Hij stond tussen twee muren van roze adobe, die aan weerskanten van de weg over een afstand van zo'n zeven meter temidden van losse steentjes doorliepen en dan gewoon ophielden. Al sloten ze de poort met vele sloten, dan nog hoefde je alleen maar om een van de korte adobemuurtjes heen te lopen.

Toen Roland voorbij de poort was, kwam hij in High Street, een straat die er in de meeste opzichten als een doodgewone hoofdstraat uitzag: een hotel, twee saloons (waarvan een Het Rennende Varken heette; het bord boven de andere was zo vervaagd dat het niet meer te lezen was), een kruidenier, een smederij, een dorps huis. Er was ook een klein maar niet onaardig houten gebouw met een bescheiden klokkentoren erop, een stevige veldstenen fundering aan de onderkant en een goud geverfd kruis op de dubbele deur. Het kruis betekende, net als het kruis boven de poort, dat dit een plaats was waar men de Jezusman aanbad. Dat was geen gebruikelijke religie in Midden-Wereld, maar verre van onbekend. Datzelfde kon worden gezegd van de meeste vormen van aanbidding in die dagen, zoals de aanbidding van Baal, Asmodeus en nog wel honderd anderen. Zoals al het andere in de wereld in die dagen was het geloof verder gegaan. Wat Roland betrof, was God van het Kruis gewoon een van de religies die leerden dat liefde en moord onlosmakelijk met elkaar verbonden waren,

dat op het eind God altijd bloed dronk.

Intussen was er het zingende zoemen van insecten die bijna als krekels klonken. Het dromerig getinkel van de klokken. En dat vreemde houten geklop, als een vuist op een deur. Of op een doodskist.

Er is hier iets lang niet in de haak, dacht de scherpschutter. Pas op, Roland, er hangt hier een roodachtige geur.

Hij leidde Topsy door de poort met zijn versiering van dode bloemen en door High Street. Op de veranda van de kruidenierszaak – waar oude mannen zouden moeten zitten, pratend over de gewassen, de politiek en de dwaasheden van de jongere generatie – stond alleen een rij lege schommelstoelen. Onder een van die stoelen lag een verschroeide maïskolfpijp, alsof hij daar uit een achteloze hand was gevallen, een hand die allang niet meer op de veranda was. De paardenpaal voor Het Rennende Varken was leeg; de ramen van de saloon zelf waren donker. Een van de zwaaideurtjes was eruit gerukt en stond tegen de zijkant van het gebouw. Het andere deurtje hing half open; de verschoten groene latjes waren bespat met roodbruin spul dat verf zou kunnen zijn maar het waarschijnlijk niet was. De pui van de stalhouderij was nog intact, als het gezicht van een vrouw wier schoonheid vergaan is maar die nog wel over goede cosmetica beschikt; de dubbele stal achter die pui was daarentegen een verschroeid skelet. Die brand moet op een regenachtige dag zijn uitgebroken, dacht de scherpschutter, anders zou het hele dorp in vlammen zijn opgegaan: jolijt en spektakel voor eenieder die het aanschouwde.

Rechts van hem, halverwege tussen de plaats waar hij stond en het punt waar de straat op het dorpsplein uitkwam, stond de kerk. Aan weerskanten daarvan lagen stroken gras. De ene strook scheidde de kerk van het dorpshuis, de andere van het huisje voor de predikant en zijn gezin (tenminste, als dit een van die Jezussekten was waarin de sjamaan vrouw en kinderen mocht hebben; je had ook sekten die blijkbaar geleid werden door krankzinnigen en die op zijn minst de schijn van een celibatair leven eisten). Er groeiden bloemen op die grasstroken, en hoewel ze er verdroogd uitzagen, waren de meeste niet dood. Dus wat er ook de oorzaak van was dat het hele dorp was leeggelopen, het was niet lang geleden gebeurd. Een week

misschien. Hooguit twee weken, gezien de hitte.

Topsy nieste weer – *Ktsjoo!* – en liet vermoeid zijn hoofd zakken.

De scherpschutter zag waar het getinkel vandaan kwam. Boven het kruis op de kerkdeuren was een touw gespannen. Het zat een beetje slap en er hingen een stuk of twintig kleine zilveren klokjes aan. Er stond die dag nauwelijks wind, maar nog wel zoveel dat die kleine klokjes nooit helemaal stil hingen. En als er een echte wind zou opsteken, dacht Roland, zou horen en zien je vergaan van al dat geklingel van die kleine klokjes; alsof twintig roddelende dorpelingen door elkaar kakelden.

‘Hallo!’ riep Roland, en hij keek naar een gebouw aan de overkant dat getuige een bord over de volle breedte de naam Hotel Goede Bedden droeg. ‘Hallo, dorp!’

Geen antwoord, behalve de klokken, de melodieuze insecten en dat vreemde geklop op hout. Geen antwoord, geen beweging... Maar er waren hier mensen. Mensen of iets anders. Hij werd gadeslagen. De haartjes in zijn nek stonden recht over-eind.

Roland liep door. Hij leidde Topsy naar het dorpscentrum. Met elke stap die hij zette kwam er een wolkje omhoog van de onverharde High Street. Na zo’n veertig stappen bleef hij voor een laag gebouwtje staan waarop twee korte woorden waren aangebracht: de wet. Het kantoor van de sheriff (als ze zo ver van de Binnen-Wereld tenminste zoiets hadden) leek opvallend veel op de kerk: planken met een nogal afschrikwekkende donkerbruine kleur boven een fundering van natuursteen.

De klokken achter hem tinkelden en fluisterden.

Hij liet het paard midden op straat staan en ging het trapje van het sheriffkantoor op. De hele tijd was hij zich bewust van die klokken, van de zon die in zijn nek brandde, van het zweet dat langs zijn zijden liep. De deur was dicht maar niet op slot. Hij maakte hem open en deinsde met een afwerend gebaar terug toen de hitte die in het gebouwtje gevangen had gezeten opeens als een geluidloze zucht naar buiten kwam. Als alle huzen van binnen zo heet waren, dacht hij, zou het niet lang duren of de stalhouderij was niet meer het enige uitgebrande karkas. En omdat er geen regen zou komen om de vlammen te doven (en de vrijwillige brandweer was natuurlijk ook nergens

te bekennen), zou het dorp binnen de kortste keren van de aardbodem verdwenen zijn.

Hij ging naar binnen en probeerde kleine teugjes van de benauwende lucht te nemen in plaats van diep adem te halen. Onmiddellijk hoorde hij het diepe gezoem van vliegen.

Er was één cel, ruim en leeg; de traliedeuren stonden breed open. Vuile huidschoenen, een van de twee met losse naden, stonden onder een brits die doorweekt was met hetzelfde opgedroogde roodbruine spul dat aan de deur van Het Rennende Varken zat. Hier waren de vliegen. Ze kropen over de vlek en voedden zich ermee.

Op het bureau lag een groot boek. Roland draaide het naar zich toe en las wat er in reliëfletters op het rode omslag te lezen stond:

REGISTER VAN MISDAAD & BOETE
IN DE JAREN ONZES HEREN
ELURIA

Dus nu wist hij tenminste hoe het dorp heette: Eluria. Een mooie, maar op de een of andere manier ook onheilspellende naam. Aan de andere kant zou onder deze omstandigheden elke naam onheilspellend zijn geweest, dacht Roland. Hij wilde weer naar buiten gaan, maar zag toen een deur die met een houten grendel was afgesloten.

Hij ging erheen, bleef er even voor staan en trok toen een van de grote revolvers die hij laag op zijn heupen droeg. Hij stond daar nog even met gebogen hoofd te mijmeren (Cuthbert, zijn oude vriend, zei altijd dat de raderen in Rolands hoofd langzaam maar buitengewoon goed draaiden), en trok de grendel weg. Hij maakte de deur open en deed meteen een stap terug, met zijn revolver in de aanslag. Hij verwachtte dat er een lichaam (dat van Eluria's sheriff misschien) door de deuropening zou vallen, de keel doorgesneden, de ogen uitgetutst, het slachtoffer van een misdaad die boete verdiende...

Niets.

Nou ja, een stuk of zes vlekkerige overalls, waarschijnlijk bestemd voor gedetineerden die een langere straf moesten uitzitten, twee bogen, een koker met pijlen, een oude stoffige mo-

tor, een geweer dat zo te zien in geen honderd jaar was afgevuurd, en een zwabber; maar in de ogen van de scherpschutter was dat niets. Gewoon een kast.

Hij ging naar het bureau terug, sloeg het register open en bladerde het door. Zelfs de bladzijden waren heet, alsof het boek gebakken was. In zekere zin is het dat ook, dacht hij. Als High Street er anders had uitgezien, zou hij veel religieuze vergrijpen in het register hebben verwacht, maar het verbaasde hem niet dat die nauwelijks te vinden waren. Als de kerk van de Jezusman met een paar saloons in één dorp kon staan, moesten de kerkgangers wel tamelijk verdraagzaam zijn geweest.

In het register trof Roland de gebruikelijke kleine vergrijpen aan, en enkele minder kleine: een moord, een diefstal van een paard, het Verontrusten van een Dame (dat zou wel een verkrachting zijn geweest). De moordenaar was naar een andere plaats, Lexingworth, gebracht om daar te worden opgehangen. Roland had nooit van die plaats gehoord. Een opmerking tegen het eind van het register luidde: *Groene lieden herwaarts gezonden*. Het zei Roland niets. De laatste notitie was de volgende: *I2/gw/99. Chas. Freeborn, veedief, ter berechting*.

Roland kende de notatie *I2/gw/99* niet, maar veronderstelde dat *gw* een afkorting van Gewas was. Hoe dan ook, de inkt zag er net zo vers uit als het bloed op de brits in de cel, en de scherpschutter had het sterke gevoel dat Chas. Freeborn, veedief, op de open plek aan het eind van het pad was aangekomen.

Hij ging weer naar buiten, de hitte en het tinkelend klockgelui in. Topsy keek Roland dof aan en liet toen zijn hoofd weer zakken, alsof er iets te grazen viel in het stof van High Street, alsof hij ooit nog zou willen grazen.

De scherpschutter pakte de teugels, sloeg ermee tegen zijn verbleekte kleurloze spijkerbroek om het stof te verdrijven, en liep verder de straat door. Het houten klockgeluid zwol gestaag aan terwijl hij liep (hij had zijn revolver niet weggestoken toen hij de wet verliet en voelde daar nu ook weinig voor), en toen hij het dorpsplein naderde, waar in normalere tijden de markt van Eluria zou zijn gehouden, zag Roland eindelijk beweging.

Aan de andere kant van het plein bevond zich een lange wattertrog, zo te zien gemaakt van ijzerhout (in deze streken sprac-

ken sommigen van ‘sequoia’). In gelukkiger tijden was er blijkbaar water gekomen uit een roestige stalen buis die nu waterloos boven het zuidelijk uiteinde van de trog hing. Over een rand van deze gemeentelijke oase, ongeveer in het midden, hing een been, gekleed in een verbleekte grijze broek en eindigend in een stuk gekauwde cowboylaars.

De kauwer was een grote hond, net iets grijzer dan de corduroybroek. Onder andere omstandigheden zou het mormel die laars er allang af hebben gekregen, dacht Roland, maar misschien waren de voet en de kuit in de laars opgezwollen. Hoe dan ook, de hond was hard op weg het obstakel gewoon weg te kauwen. Hij schudde de laars heen en weer in zijn bek. Van tijd tot tijd kwam de hak van de laars tegen de houten zijkant van de trog, en dat veroorzaakte het kloggeluid. De scherp-schutter had er dus toch niet zoveel naast gezeten toen hij aan een doods-kist dacht.

Hij kan toch ook een paar stappen terug doen, in de trog springen en het been te lijf gaan? Waarom doet hij dat niet, vroeg Roland zich af. Er komt geen water uit de buis, dus hij hoeft niet bang te zijn dat hij verdrinkt.

Topsy liet weer een van zijn holle, moeizame niesgeluiden horen, en toen de hond zich meteen naar het geluid omdraaide, begreep Roland waarom hij de dingen op zo’n moeilijke manier deed. Een van zijn voorpoten was lelijk gebroken en scheef geheeld. Lopen zou al een hele toer zijn en van springen kon geen sprake zijn. Op zijn borst had hij een plekje vuilwitte vacht. Uit dat vuilwitte plekje groeide wat zwarte vacht in ongeveer de vorm van een kruis. Een Jezushond misschien, op zoek naar wat communie in de middag.

Maar er was niets godsdienstigs aan het gromgeluid dat zich uit de borst van het beest begon te persen of aan de rollende beweging van zijn vochtige ogen. De hond bracht dreigend zijn bovenlip omhoog en bleek een redelijk goed stel tanden te hebben.

‘Scheer je weg,’ zei Roland. ‘Zolang het nog kan.’

De hond deinsde terug tot zijn achterlijf tegen de stukgekauwde laars drukte. Hij keek angstig naar de man die dichterbij kwam, maar was duidelijk niet van plan om op de vlucht te slaan. De revolver in Rolands hand had geen enkele betekenis voor hem.

Dat verbaasde de scherpschutter niet, hij nam aan dat de hond er nog nooit een had gezien en niet wist dat het iets anders was dan een soort knuppel die maar één keer gegooid kon worden. ‘Vort, jij, ga heen,’ zei Roland, maar de hond wilde nog steeds niet in beweging komen.

Hij zou hem moeten afschieten; het beest had niets meer aan zijn leven en een hond die de smaak van mensenvlees te pakken had, was voor niemand nog van enig nut. Maar er was iets dat hem tegenhield. Als hij het enige levende wezen in dit dorp doodde (nou ja, afgezien van de zingende insecten), zou hij zich daarmee misschien veel ongeluk op de hals halen.

Hij schoot in het stof bij de goede voorpoot van de hond. Het geluid daverde door de hete lucht en bracht de insecten even tot zwijgen. De hond kón hard lopen, zo bleek nu, al deed hij dat met een waggelende gang die Roland pijn deed aan de ogen, en ook een beetje aan zijn hart. Het dier bleef aan de andere kant van het plein staan, bij een omgevallen platte wagen (zo te zien zat er ook opgedroogd bloed op de zijkant daarvan), en keek achterom. Het dier stootte een troosteloze kreet uit die de haartjes in Rolands nek nog verder overeind deed staan. Toen draaide hij zich om, liep om de omgevallen wagen heen en strompelde een steegje tussen twee van de stallen in. Dat steegje leidde naar de achterpoort van Eluria, nam Roland aan. De scherpschutter leidde zijn stervende paard nog steeds met zich mee. Hij stak het plein over naar de ijzerhouten trog en keek erin.

De eigenaar van de stukgekauwde laars was geen man, maar een jongen die net begonnen was tot man uit te groeien; en dat zou een flinke groei zijn geweest, leek het Roland, ook als je er rekening mee hield dat het lichaam was opgezwollen omdat het gedurende onbekende tijd in twintig centimeter water had gelegen, sudderend in de felle zomerzon.

De ogen van de jongen, die nu niet meer dan melkachtige ballen waren, staarden de scherpschutter blind aan, als de ogen van een standbeeld. Zijn haar leek zo wit als dat van een oude man, al kwam dat door het water. Waarschijnlijk was hij een vlaskop geweest. Zijn kleren waren die van een cowboy, al kon hij niet ouder dan vijftien of zestien geweest zijn. Om zijn hals hing een gouden medaillon. Het glansde mat in het

water dat in de zomerzon langzaam in een huidsoep veranderde.

Roland stak zijn hand in het water. Hij wilde dat eigenlijk niet, maar voelde een zekere verplichting. Hij pakte het medaillon vast en trok eraan. De ketting brak, en hij hield het druipende medaillon omhoog.

Hij had een *sigul* van de Jezusman verwacht – wat ze het crucifix of het kruis noemden – maar in plaats daarvan hing er een rechthoekje aan de ketting. Zo te zien was het puur goud. Er stond iets in gegraveerd:

James

Geliefd door Familie, geliefd door GOD

Roland, die zo van het vervuilde water had gewalgd dat hij zijn hand er bijna niet in had willen steken (als jongere man had hij zo iets nooit kunnen opbrengen), was nu blij dat hij het had gedaan. Hij zou de mensen die van deze jongen hadden gehouden misschien nooit tegenkomen, maar hij wist genoeg van *ka* om te denken dat het best eens zou kunnen gebeuren. Hoe dan ook, het was wat hij moest doen. Eigenlijk zou hij de jongen ook een fatsoenlijke begrafenis moeten geven; dat wil zeggen, vooropgesteld dat hij het lichaam uit de trog kon krijgen zonder dat het in de kleren in stukken uiteenviel.

Roland dacht daarover na en woog de dingen tegen elkaar af; enerzijds datgene wat onder deze omstandigheden zijn plicht was, anderzijds zijn verlangen om uit dit dorp weg te komen. Op dat moment viel Topsy eindelijk dood neer.

Met gekraak van tuigage viel de vos om, en met een laatste huiverende kreun sloeg hij tegen de grond. Roland draaide zich om en zag acht mensen op de straat. Ze liepen naast elkaar naar hem toe, als drijvers die vogels willen opjagen of klein wild voor zich uit willen jagen. Hun huid was wasachtig groen. Mensen met zo'n huid zouden in het donker waarschijnlijk oplichten als geesten. Het was moeilijk te zien van welke sekse ze waren, en wat maakte dat ook uit voor hen of voor iemand anders? Het waren Trage Mutanten en ze liepen daar met de ineengedoken weloverwogenheid van lijken die door een esoterische magie weer tot leven waren gewekt.

Het stof had hun voetstappen gedempt. Nu de hond weg was, hadden ze gemakkelijk binnen aanvalsafstand kunnen komen, als Topsy zijn baas niet de dienst had bewezen om op zo'n opportuun moment te sterven. Voor zover Roland kon zien, hadden ze geen vuurwapens. Ze hadden wel slagwapens, vooral stoelpoten en tafelpoten, al zag Roland ook iets dat zo te zien niet in de haast was meegepakt maar opzettelijk was vervaardigd; er staken allemaal roestige spijkers uit, en hij vermoedde dat het ding ooit het eigendom van een saloonuitsmijter was geweest, waarschijnlijk die van Het Rennende Varken.

Roland bracht zijn revolver omhoog en richtte op degene die in het midden van de rij liep. Hij hoorde nu het schuifelen van hun voeten en het natte rochelen van hun ademhaling. Alsof ze allemaal een lelijke kou op de borst hadden.

Die komen zeker uit de mijnen, dacht Roland. Er zijn hier ergens radiummijnen. Dat zou die groenige huid verklaren. Eigenlijk gek dat ze niet doodgaan in de zon.

Net op dat moment ging het wezen uiterst rechts – een schep-sel met een gezicht als gesmolten kaarsvet – inderdaad dood; hij zakte in ieder geval in elkaar. Hij (Roland was er vrij zeker van dat het iemand van het mannelijk geslacht was) ging met een diepe, rochelende kreet door de knieën, tastend naar de hand van het ding dat naast hem liep, iets met een bultig kaal hoofd en rode zweren die opvlamden in de hals. Dit wezen sloeg geen acht op zijn gevallen metgezel, maar hield zijn dof-fen ogen op Roland gericht. Al slingerend liep het ongeveer in de pas met zijn overgebleven metgezellen.

‘Staan blijven!’ zei Roland. ‘Pas op voor mij, als u de avond wilt zien! Past u zeer goed op voor mij!’

Hij richtte het woord vooral tegen de man in het midden, die oeroude rode bretels over een vod van een overhemd droeg, en een vuile bolhoed. Dit heerschap had maar één goed oog, en dat tuurde met een gruwelijke gretigheid naar de scherp-schutter. Het wezen dat naast Bolhoed liep (Roland dacht dat het een vrouw was, met de bungelende restanten van borsten onder het vest dat ze droeg), gooide met de stoelpoot die het bij zich had. De poot beschreef een mooie boog, maar kwam tien meter voor Roland neer.

Roland spande de haan van zijn revolver en vuurde opnieuw.